

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 1 Ιουνίου 2022
(OR. en)

9671/22
ADD 1

JAI 780
COPEN 218

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	25 Μαΐου 2022
Αποδέκτης:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 249 final - ANNEX
Θέμα:	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ της Ανακοίνωσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο Προς τη θέσπιση οδηγίας σχετικά με ποινικές κυρώσεις για την παράβαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 249 final - ANNEX.

συνημμ.: COM(2022) 249 final - ANNEX

Βρυξέλλες, 25.5.2022
COM(2022) 249 final

ANNEX

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

της Ανακοίνωσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο

**Προς τη θέσπιση οδηγίας σχετικά με ποινικές κυρώσεις για την παράβαση των
περιοριστικών μέτρων της Ένωσης**

1.1. Εισαγωγή

Η προσθήκη της παράβασης των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης στους τομείς εγκληματικότητας που ορίζονται στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ) θα επιτρέψει στην Επιτροπή να προτείνει οδηγία στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, η οποία θα προβλέπει την προσέγγιση των ορισμών των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων.

Η εν λόγω πρόταση της Επιτροπής θα πρέπει να συμμορφώνεται με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που διέπουν όλες τις δράσεις της ΕΕ¹. Θα πρέπει επίσης να συνάδει με τις απαιτήσεις για τη βελτίωση της νομοθεσίας². Επιπλέον, η πρόταση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες του ποινικού δικαίου³. Συγκεκριμένα, για την προσέγγιση των ορισμών και των κυρώσεων στον τομέα του ποινικού δικαίου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές μεταξύ των συστημάτων ποινικής δικαιοσύνης των κρατών μελών, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τις κυρώσεις.

Επιπλέον, η επακόλουθη οδηγία θα πρέπει να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και να τηρεί τις αρχές που ορίζονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης)⁴. Ιδίως, θα πρέπει να διασφαλίζεται η συμμόρφωση των διατάξεων της οδηγίας με το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το δικαίωμα ιδιοκτησίας, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, το τεκμήριο αθωότητας και τα δικαιώματα της υπεράσπισης, με τις αρχές της νομιμότητας, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της μη αναδρομικότητας των ποινών και της αναλογικότητας αξιόποινων πράξεων και ποινών, καθώς και με την αρχή *ne bis in idem*.

Η μελλοντική οδηγία θα καλύπτει μια σειρά ζητημάτων ποινικού δικαίου που εντοπίζονται συχνά σε οδηγίες της Ένωσης που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 83 ΣΛΕΕ. Ακολουθεί ενδεικτικός κατάλογος διατάξεων που πρόκειται να συμπεριληφθούν στη μελλοντική νομοθετική πρόταση.

1.2. Πεδίο εφαρμογής

Η πρώτη διάταξη θα καθορίζει τον σκοπό και το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και, συγκεκριμένα, θα διευκρινίζει ότι εφαρμόζεται στις περιπτώσεις παράβασης των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης. Τα εν λόγω περιοριστικά μέτρα εγκρίνονται δυνάμει του άρθρου 29 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: ΣΕΕ) και του άρθρου 215 ΣΛΕΕ και

¹ Άρθρο 5 παράγραφοι 1 και 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση· Πρωτόκολλο αριθ. 2 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

² Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1).

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Προς μια πολιτική ποινικού δικαίου της ΕΕ: κατοχύρωση της αποτελεσματικής εφαρμογής των πολιτικών της ΕΕ μέσω του ποινικού δικαίου, COM(2011) 573 final της 20.09.2011· Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με κατευθυντήριες γραμμές για μελλοντικές ποινικές διατάξεις της νομοθεσίας της ΕΕ, έγγραφο του Συμβουλίου αριθ. 14162/09 της 9.10.2009· Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με την προσέγγιση της ΕΕ όσον αφορά το ποινικό δίκαιο (ΕΕ C 264E της 13.9.2013, σ. 7).

⁴ Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 391).

περιλαμβάνουν στοχευμένα επιμέρους μέτρα, δηλ. δεσμεύσεις περιουσιακών στοιχείων, απαγόρευση διάθεσης κεφαλαίων και οικονομικών πόρων και περιορισμούς εισόδου (ταξιδιωτικές απαγορεύσεις), καθώς και τομεακά περιοριστικά μέτρα, δηλ. εμπάργκο όπλων ή οικονομικά και χρηματοπιστωτικά μέτρα (π.χ. περιορισμοί στις εισαγωγές και εξαγωγές, περιορισμοί σχετικά με την παροχή ορισμένων υπηρεσιών, όπως τραπεζικές υπηρεσίες).

1.3. Ορισμοί

Το άρθρο αυτό της οδηγίας θα περιέχει όλους τους σχετικούς ορισμούς, μεταξύ άλλων παραπέμποντας, όπου κρίνεται απαραίτητο, στις διατάξεις των κανονισμών και των αποφάσεων του Συμβουλίου που αναφέρονται σε περιοριστικά μέτρα. Οι εν λόγω ορισμοί θα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις έννοιες «περιοριστικά μέτρα», «κατονομαζόμενη οντότητα» και «κατονομαζόμενο πρόσωπο». Σχετικό παράδειγμα μέτρου ποινικού δικαίου που περιλαμβάνει παρόμοιες παραπομπές στη διάταξη με τους ορισμούς αποτελεί η οδηγία 2014/57/ΕΕ περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση αγοράς (οδηγία για την κατάχρηση αγοράς)⁵.

1.4. Ποινικά αδικήματα, συμπεριλαμβανομένης της υποκίνησης, υποβοήθησης, συνέργειας και απόπειρας

Τα άρθρα για τα αδικήματα που πρόκειται να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής προσέγγισης με την οδηγία θα περιλαμβάνουν ακριβείς ορισμούς διαφόρων ποινικών αδικημάτων που σχετίζονται με παραβάσεις περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, όπως:

- η διάθεση κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων άμεσα ή έμμεσα σε κατονομαζόμενο πρόσωπο/οντότητα ή προς όφελός τους·
- η μη δέσμευση κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων που ανήκουν, κατέχονται ή ελέγχονται από κατονομαζόμενο πρόσωπο/οντότητα·
- η άσκηση απαγορευμένων χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων, όπως η χορήγηση απαγορευμένων δανείων ή πιστώσεων·
- η άσκηση απαγορευμένων εμπορικών ή άλλων δραστηριοτήτων, όπως η εισαγωγή ή εξαγωγή αγαθών και τεχνολογίας που καλύπτονται από εμπορικές απαγορεύσεις, ή η παροχή απαγορευμένων υπηρεσιών·
- η παράβαση εφαρμοστέων όρων βάσει αδειών που χορηγούνται από αρμόδιες αρχές·
- η μη συμμόρφωση με οποιαδήποτε υποχρέωση παροχής πληροφοριών στις αρχές, όπως η υποχρέωση δήλωσης περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν, βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο κατονομαζόμενου προσώπου/οντότητας·
- η συμμετοχή σε ενέργειες ή δραστηριότητες που αποσκοπούν στην άμεση ή έμμεση καταστρατήγηση των περιοριστικών μέτρων, με γνώση και πρόθεση, μεταξύ άλλων με τη συμμετοχή σε σχέδια που έχουν ως στόχο την απόκρυψη περιουσιακών στοιχείων ή της συμμετοχής κατονομαζόμενων προσώπων/οντοτήτων, με την παροχή βοήθειας στα υποκείμενα περιοριστικών μέτρων ώστε να αποφύγουν τις επιπτώσεις τους ή με την παροχή παραπλανητικών πληροφοριών σε αρχές·

⁵ Άρθρο 2 της οδηγίας 2014/57/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί ποινικών κυρώσεων για την κατάχρηση αγοράς (στο εξής: οδηγία για την κατάχρηση αγοράς) (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 179).

- η μη αναφορά παράβασης περιοριστικών μέτρων ή δραστηριοτήτων που αποσκοπούν στην καταστρατήγησή τους, κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης αναφοράς.

Τα αδικήματα που πρόκειται να αποτελέσουν αντικείμενο νομοθετικής προσέγγισης, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά, θα προϋποθέτουν δόλο ή τουλάχιστον βαριά αμέλεια ως προς τη γνώση ότι η συμπεριφορά αφορά πρόσωπα, οντότητες, δραστηριότητες ή περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα ή την άγνοια περιοριστικών μέτρων ή συναφών νομικών απαγορεύσεων (υπαίτια άγνοια).

Η οδηγία θα περιλαμβάνει επίσης συναφή αδικήματα, όπως η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Όσον αφορά το εν λόγω αδίκημα, διάταξη θα υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπως περιγράφεται στο άρθρο 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1673⁶, θα καταλαμβάνει περιουσιακά στοιχεία που προέρχονται από τα ποινικά αδικήματα που καλύπτονται από την οδηγία.

Επιπλέον, η οδηγία θα περιλαμβάνει διάταξη που θα υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η υποκίνηση, η υποβοήθηση και η συνέργεια κατά την τέλεση των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στην οδηγία, καθώς και η απόπειρα τέλεσης των εν λόγω αδικημάτων, θα τιμωρούνται ως ποινικά αδικήματα⁷.

1.5. Κυρώσεις για φυσικά και νομικά πρόσωπα

Οι κανονισμοί του Συμβουλίου που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 215 ΣΛΕΕ περιλαμβάνουν συστηματικά διάταξη που υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίζουν εθνικούς κανόνες που να προβλέπουν την επιβολή αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του αντίστοιχου κανονισμού⁸. Δεδομένου ότι η εν λόγω υποχρέωση δημιουργεί σημαντικές διαφορές μεταξύ των επιπέδων και των ειδών των κυρώσεων, η μελλοντική οδηγία θα πρέπει να περιλαμβάνει άρθρο σχετικά με τις κυρώσεις για τα φυσικά πρόσωπα. Οι εν λόγω κυρώσεις θα εφαρμόζονται για όλα τα αδικήματα που αναφέρονται στο σημείο 1.4. ανωτέρω και θα απαιτούν, επίσης, από τα κράτη μέλη να επιβάλλουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, καθώς και να καθορίζουν ένα ορισμένο ελάχιστο όριο για τις μέγιστες ποινικές κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων των χρηματικών ποινών για φυσικά πρόσωπα. Οι εν λόγω κυρώσεις θα πρέπει να είναι ανάλογες της βαρύτητας των αδικημάτων⁹.

⁶ Οδηγία (ΕΕ) 2018/1673 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες μέσω του ποινικού δικαίου (ΕΕ L 284 της 12.11.2018, σ. 22).

⁷ Άρθρο 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (στο εξής: οδηγία ΠΟΣ) (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29). Άρθρο 6 της οδηγίας για την κατάχρηση της αγοράς.

⁸ Για παράδειγμα, βλ. άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία, ενοποιημένο κείμενο διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο [EUR-Lex — 02014R0833-20220413 — EL — EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/lexuris/ui/02014R0833-20220413-EL).

⁹ Βλ. επίσης άρθρο 7 της οδηγίας ΠΟΣ· Άρθρο 7 της οδηγίας για την κατάχρηση της αγοράς.

Επιπλέον, η οδηγία θα περιλαμβάνει διάταξη σχετικά με την ευθύνη των νομικών προσώπων. Η εν λόγω διάταξη θα εφαρμόζεται για όλα τα αδικήματα που αναφέρονται στο σημείο 1.4. ανωτέρω. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν κυρώσεις και ευθύνη των νομικών προσώπων:

- (i) για οποιοδήποτε από τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στο σημείο 1.4. τα οποία τελούνται προς όφελός τους από πρόσωπα που κατέχουν διευθυντική θέση εντός του νομικού προσώπου ή
- (ii) για τη μη άσκηση εποπτείας ή ελέγχου από πρόσωπα που κατέχουν διευθυντική θέση, γεγονός που κατέστησε δυνατή την τέλεση από πρόσωπο που υπάγεται στην εξουσία τους οποιουδήποτε από τα προαναφερθέντα ποινικά αδικήματα προς όφελος του εν λόγω νομικού προσώπου¹⁰.

Η οδηγία θα εξασφαλίσει επίσης προσέγγιση των κυρώσεων που επιβάλλονται σε νομικά πρόσωπα. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι νομικό πρόσωπο που κρίνεται ότι ευθύνεται, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις που εξετάζονται στο σημείο 1.4., υπόκειται σε αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων:

- των χρηματικών ποινών ποινικής ή μη ποινικής φύσης·
- του προσωρινού αποκλεισμού από την πρόσβαση σε δημόσια χρηματοδότηση, μεταξύ άλλων και σε διαγωνισμούς, επιχορηγήσεις και συμβάσεις παραχώρησης·
- της προσωρινής ή οριστικής απαγόρευσης άσκησης επιχειρηματικής δραστηριότητας·
- της ανάκλησης αδειών και εγκρίσεων για την άσκηση δραστηριοτήτων που κατέληξαν στην τέλεση του αδικήματος·
- της θέσης υπό δικαστική εποπτεία·
- της δικαστικής εκκαθάρισης· και
- της προσωρινής ή οριστικής παύσης λειτουργίας εγκαταστάσεων που χρησίμευσαν για την τέλεση του αδικήματος¹¹.

Επιπλέον, η οδηγία δύναται να προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα νομικά πρόσωπα που επωφελούνται από την τέλεση αδικημάτων από άλλους κατά παράβαση των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης τιμωρούνται με χρηματικές ποινές, το ανώτατο όριο των οποίων δεν θα πρέπει να είναι μικρότερο από ένα ορισμένο ποσοστό του συνολικού παγκόσμιου κύκλου εργασιών του νομικού προσώπου κατά το οικονομικό έτος που προηγείται της απόφασης επιβολής της χρηματικής ποινής.

Η ευθύνη των νομικών προσώπων δεν θα αποκλείει τη δυνατότητα άσκησης ποινικής δίωξης κατά φυσικών προσώπων που είναι δράστες των ποινικών αδικημάτων που προβλέπονται στο σημείο 1.4.

1.6. Επιβαρυντικές και ελαφρυντικές περιστάσεις

Η οδηγία θα περιλαμβάνει επίσης άρθρο που θα καθορίζει τις επιβαρυντικές περιστάσεις που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιβολή κυρώσεων για αδίκημα που αναφέρεται στο σημείο 1.4. ανωτέρω. Οι εν λόγω επιβαρυντικές περιστάσεις δύνανται να περιλαμβάνουν:

¹⁰Βλ. επίσης άρθρο 6 της οδηγίας ΠΟΣ· Άρθρο 8 της οδηγίας για την κατάχρηση της αγοράς.

¹¹ Βλ. επίσης άρθρο 10 της οδηγίας ΠΟΣ· Άρθρο 9 της οδηγίας για την κατάχρηση της αγοράς.

- σοβαρές συνέπειες της παράβασης υπό το πρίσμα των σκοπών των περιοριστικών μέτρων·
- την υψηλή αξία των υπό εξέταση κεφαλαίων, οικονομικών πόρων, αγαθών ή τεχνολογίας·
- την τέλεση αδικήματος από δημόσιο υπάλληλο κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του/της·
- την τέλεση αδικήματος στο πλαίσιο ιδιωτικής επαγγελματικής δραστηριότητας, μεταξύ άλλων κατά παράβαση των επαγγελματικών καθηκόντων του/της·
- την τέλεση αδικήματος στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης κατά την έννοια της απόφασης-πλαίσιου 2008/841/ΔΕΥ¹²·
- τη χρήση πλαστών ή παραποιημένων εγγράφων κατά την τέλεση του αδικήματος·
- την τέλεση παρόμοιων παραβάσεων του δικαίου της Ένωσης σχετικά με τα περιοριστικά μέτρα στο παρελθόν από τον δράστη·
- την ενεργή παρακώλυση δραστηριοτήτων έρευνας ή τον εκφοβισμό ή την παρενόχληση μαρτύρων από τον δράστη· και
- την απολαβή ή την αναμενόμενη απολαβή σημαντικών οικονομικών οφελών από τον δράστη (η έννοια των σημαντικών οικονομικών οφελών πρόκειται να οριστεί περαιτέρω σε αιτιολογική σκέψη).

Η οδηγία θα περιλαμβάνει, επίσης, άρθρο που θα καθορίζει τις ελαφρυντικές περιστάσεις που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την επιβολή κυρώσεων για αδίκημα που αναφέρεται στο σημείο 1.4. ανωτέρω. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, τα κράτη μέλη θα υποχρεούνται να διασφαλίσουν ότι ορισμένα γεγονότα σε σχέση με τα προαναφερθέντα αδικήματα θα αξιολογούνται ως ελαφρυντικές περιστάσεις. Ελαφρυντική περίσταση θα αποτελούσε, για παράδειγμα, το γεγονός ότι ο δράστης παρείχε στις διοικητικές ή δικαστικές αρχές πληροφορίες τις οποίες δεν θα ήταν σε θέση να αποκτήσουν διαφορετικά, βοηθώντας αυτές να ταυτοποιήσουν ή να παραπέμψουν στη δικαιοσύνη άλλους δράστες ή να βρουν αποδεικτικά στοιχεία.

1.7. Κανόνες δικαιοδοσίας

Η οδηγία θα περιλαμβάνει επίσης διάταξη σχετικά με τους κανόνες δικαιοδοσίας. Μεταξύ άλλων, σύμφωνα με το παράδειγμα του άρθρου 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371 σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (οδηγία ΠΟΣ), ένα κράτος μέλος θα πρέπει να έχει δικαιοδοσία για τα αδικήματα που αναφέρονται στο σημείο 1.4., όταν το ποινικό αδίκημα διαπράττεται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει εντός της επικράτειάς του ή όταν ο δράστης είναι υπήκοος του. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα υποχρεούνται να ενημερώσουν την Επιτροπή εάν αποφασίσουν να επεκτείνουν τη δικαιοδοσία τους σε αδικήματα που διαπράττονται:

- (i) από συνήθως διαμένοντες στην επικράτειά τους·
- (ii) προς όφελος νομικού προσώπου εγκατεστημένου στην επικράτειά τους ή
- (iii) από υπάλληλό τους που ενεργεί υπό την υπηρεσιακή του/της ιδιότητα.

¹² Απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (ΕΕ L 300 της 11.11.2008, σ. 42).

Στις περιπτώσεις που ο δράστης είναι υπήκοός τους, δεν θα επιτρέπεται τα κράτη μέλη να εξαρτούν την άσκηση της δικαιοδοσίας τους από τον όρο ότι η ποινική δίωξη μπορεί να ασκηθεί μόνον κατόπιν υποβολής:

- (i) έγκλησης από το θύμα στον τόπο όπου διαπράχθηκε το ποινικό αδίκημα ή
- (ii) καταγγελίας από το κράτος του τόπου τέλεσης του ποινικού αδικήματος.

Οι κανονισμοί του Συμβουλίου που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 215 ΣΛΕΕ περιλαμβάνουν συστηματικά την ακόλουθη ρήτρα παρέκτασης αρμοδιότητας:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται:

- α) εντός του εδάφους της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του εναέριου χώρου της·
- β) σε οποιοδήποτε αεροσκάφος ή σκάφος υπαγόμενο στη δικαιοδοσία κράτους μέλους·
- γ) σε κάθε πρόσωπο εντός ή εκτός του εδάφους της Ένωσης που είναι υπήκοος κράτους μέλους,
- δ) σε κάθε νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα, εντός ή εκτός του εδάφους της Ένωσης που έχει ιδρυθεί ή συσταθεί βάσει του δικαίου κράτους μέλους·
- ε) σε κάθε νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα για οποιαδήποτε εμπορική οικονομική δραστηριότητα που ασκεί εν όλω ή εν μέρει εντός της Ένωσης.»

Αυτό θα αποτυπώνεται επίσης στην οδηγία. Ειδικότερα, σύμφωνα με το στοιχείο ε) ανωτέρω, τα κράτη μέλη θα υποχρεούνται να επεκτείνουν την ποινική τους δικαιοδοσία σε πρόσωπα εκτός ΕΕ και εκτός του εδάφους της ΕΕ, εφόσον η επιχείρησή τους συνδέεται με την ΕΕ (η οποία μπορεί, κατ' επέκταση, να αφορά και τα περιουσιακά τους στοιχεία).

1.8. Προθεσμίες παραγραφής

Η οδηγία θα περιλαμβάνει διάταξη, η οποία θα καταλαμβάνει όλα τα αδικήματα που αναφέρονται στο σημείο 1.4. ανωτέρω και θα απαιτεί τη θέσπιση ελάχιστης προθεσμίας παραγραφής, καθώς και διάταξη σχετικά με την προθεσμία παραγραφής για την εκτέλεση των κυρώσεων μετά την έκδοση τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης. Σχετικό παράδειγμα αποτελεί το άρθρο 12 της οδηγίας ΠΟΣ. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, τα κράτη μέλη πρέπει:

- (i) να προβλέπουν προθεσμίες παραγραφής για επαρκές χρονικό διάστημα ύστερα από την τέλεση των ποινικών αδικημάτων που αναφέρονται στην οδηγία, προκειμένου τα εν λόγω ποινικά αδικήματα να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά, με ελάχιστες προθεσμίες παραγραφής να εφαρμόζονται στα αδικήματα που τιμωρούνται με μέγιστη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τεσσάρων ετών·
- (ii) να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση των κυρώσεων.

1.9. Συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, καθώς και με τρίτα κράτη

Με στόχο την ενίσχυση της διερεύνησης υποθέσεων με διασυνοριακό χαρακτήρα, η οδηγία θα περιλαμβάνει διάταξη που θα απαιτεί αμοιβαία συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων της Eurojust και της Ευρωπόλ¹³. Η εν λόγω διάταξη της οδηγίας θα

¹³ Βλ. επίσης άρθρο 15 της οδηγίας ΠΟΣ.

διευκολύνει επίσης την ανταλλαγή πληροφοριών για πρακτικά ζητήματα (ιδίως όσον αφορά μεθόδους καταστρατήγησης, π.χ. δομές για την απόκρυψη της πραγματικής κυριότητας/του ελέγχου περιουσιακών στοιχείων) με τις αρχές άλλων κρατών μελών και με την Επιτροπή.

1.10. Πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος

Με στόχο την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, η Επιτροπή εγκαινίασε πρόσφατα το εργαλείο πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος για τις κυρώσεις της ΕΕ¹⁴. Λόγω της σπουδαιότητας της συμβολής των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος στην ορθή εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης, η πρόταση της Επιτροπής θα προβλέπει την υποχρέωση των κρατών μελών για τη λήψη των αναγκαίων μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η προστασία που παρέχεται στο πλαίσιο της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937¹⁵ καλύπτει τα πρόσωπα που καταγγέλλουν τα ποινικά αδικήματα που αναφέρονται στην οδηγία. Επιπλέον, τα κράτη μέλη θα υποχρεούνται να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι τα πρόσωπα που καταγγέλλουν αδικήματα τα οποία αναφέρονται στην οδηγία και παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία ή άλλως συνεργάζονται στην έρευνα, τη δίωξη ή την εκδίκαση τέτοιου είδους αδικημάτων λαμβάνουν την αναγκαία στήριξη και αρωγή στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας¹⁶.

2. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Μόλις το Συμβούλιο καταλήξει σε συμφωνία και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δώσει την έγκρισή του για την προσθήκη της παράβασης των περιοριστικών μέτρων της Ένωσης στους τομείς εγκληματικότητας που ορίζονται στο άρθρο 83 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, η Επιτροπή θα είναι σε θέση να προτείνει αμέσως οδηγία στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας, η οποία θα μπορούσε να εξασφαλίσει την προσέγγιση των ορισμών ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων.

Η εν λόγω πρόταση της Επιτροπής θα πρέπει να συμμορφώνεται με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που διέπουν όλες τις δράσεις της ΕΕ¹⁷. Θα πρέπει επίσης να συνάδει με τις απαιτήσεις για τη βελτίωση της νομοθεσίας¹⁸.

¹⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Επισκόπηση κυρώσεων και σχετικών εργαλείων, διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/international-relations/restrictive-measures-sanctions/overview-sanctions-and-related-tools_en#whistleblower.

¹⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης (ΕΕ L 305 της 26.11.2019, σ. 17).

¹⁶ Βλ. επίσης άρθρο 13 της πρότασης οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου και την αντικατάσταση της οδηγίας 2008/99/EK, COM(2021) 851 final της 15.12.2021.

¹⁷ Άρθρο 5 παράγραφοι 1 και 4 ΣΕΕ. Πρωτόκολλο αριθ. 2 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας της αναλογικότητας.

¹⁸ Διοργανική συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου (ΕΕ L 123 της 12.5.2016, σ. 1).

